

[Johannes Jensen.]

Spørgsmaal, endte det jo dog med, at man blev staaende ved den Ordning, vi nu har.

I § 10 er der en Bestemmelse vedrørende Brugsforeninger, som jeg paa given Foranledning gerne vil sige et Par Ord om. Det hedder i sidste Stykke af denne Paragraf:

„Bestyrere og Uddelere i de i denne Paragraf omhandlede Andelsforeninger maa ikke drive Handelsnæring eller anden af denne Lov omfattet Næring, der svarer til Foreningens Virksomhed, ligesom Foreningerne ikke maa have Forretningslokaler sammen med Virksomheder, til hvis Udøvelse der kræves Næringsbrev.“

Denne Bestemmelse tilsigter jo egentlig kun to Ting, nemlig for det første at forbyde Bestyrere og Uddelere i en Brugsforening at drive selvstændig Forretning i de samme Lokaler, som Brugsforeningen driver Forretning i, idet det forudsættes, at Foreningerne ikke har løst Næringsbrev, men kun handler med deres Medlemmer; i saa Tilfælde maa en Sammenblanding af ren Brugsforeningsforretning og selvstændig Forretning ikke finde Sted. Men dernæst siger den paagældende Bestemmelse, at en Brugsforening heller ikke maa have Lokaler sammen med en anden selvstændig Virksomhed, „til hvis Udøvelse der kræves Næringsbrev“. Man har nu ment, at Slutningsordene kunde forstaaes saaledes, at den Brugsforening, der ikke alene handler med sine Medlemmer, men ogsaa med Ikke-Medlemmer, skulde være forpligtet til at have 2 Lokaler, nemlig et Lokale, i hvilket den handlede med sine Medlemmer; og et andet, i hvilket den handlede med Ikke-Medlemmer. Saaledes er Bestemmelsen selvfølgelig ikke at forstaa; det er givet, at den Brugsforening, der, om jeg saa maa sige, holder aaben Bod, skal have Næringsbevis, og at en saadan Forening selvfølgelig kan handle baade med Medlemmer og med Ikke-Medlemmer i samme Lokale. Men for Tydelighedens Skyld vilde det maaske være rigtigt, at der foran „Virksomheder“ i sidste Linie tilføjedes: „andre“. Denne Bestemmelse hænger for øvrigt sammen med Bestemmelsen om, at det i hvert Forretningslokale ved Opslag eller paa anden Maade skal være gjort synligt for Publikum, hvem der driver Forretningen og har Ansvar for den.

Der er jo i Lovforslaget foreslaaet Bestemmelser om Stats- og kommunale Institutioners Ret til at drive Handel, og den højtærede Handelsminister gjorde ved Fremsettelsen opmærksom paa, at disse Bestemmelser betød en Skærpelse af de nugældende Regler. Jeg forudser, at man maaske

fra anden Side vil finde, at den Indskrænkning, der her sker, ikke er tilstrækkelig — i hvert Fald var der i Kommissionen Medlemmer, som havde videregaaende Ønsker —, men Kommissionens Flertal samlede sig om den her foreslaaede Bestemmelse vedrørende Stats- og kommunale Institutioners Ret til uden Næringsbevis at handle med visse nærmere angivne Ting. Det er muligt, at de her nævnte Ting behøver en Kommune under normale Forhold ikke at handle med, idet det ikke er i Forbrugernes Interesse, men man har her særlig tænkt paa Forholdene under Krigstiden og Efterkrigstiden, hvor det ofte næsten var en Nødvendighed, at Kommunen fremskaffede visse Varer, fordi de skulde fordeles og rationeres. Men i hvert Fald maa de, der ønsker — og det er vel navnlig Handelsstanden —, at Stats- og kommunale Institutioner ikke i for høj Grad konkurrerer med de næringsdrivende Borgere, i nogen Grad føle sig tilfreds med de her foreslaaede Bestemmelser.

Blandt de Ting, som Haandværkerstanden særlig har kritiseret i den gamle Næringslov, er dette, at Loven aabnede Adgang for alle uden Hensyn til, om de havde lært et Fag eller ikke, til at løse Næringsbevis; man kunde blive Købmand uden at have Kendskab til Handel, man kunde løse Borgerskab som Haandværker uden at have lært det paagældende Haandværk. Jeg skal i denne Forbindelse gøre opmærksom paa, at det ogsaa var en af de Ting, som I. A. Hansen var ængstelig for, da Næringsloven af 1857 var til Behandling; han ønskede ikke indført det, som Haandværkerne gennem to Menneskealdrer har kæmpet for, nemlig den saakaldte Mesterprøve, men han ønskede indført en lettere Prøve, hvorigennem den, der forlangte Næringsbevis, ogsaa ydede en vis Garanti for, at han havde Kendskab til og lært det Fag, han vilde drive Næring i. Man har fra Haandværkets Side henvist til, at den norske Næringsret kræver, at den, der vil løse Næringsadkomst, skal have lært det Fag, i hvilket han ønsker at drive Virksomhed, og i et vist Antal Aar skal have været beskæftiget ved dette Fag. Man har ogsaa henvist til, at der for visse Virksomheders Vedkommende her i Landet kræves en særlig Prøve, idet Kommunerne, det offentlige, kræver, at Installatører af Gas, Elektricitet, Vand o. s. v. skal aflægge en Prøve for at faa Adgang til at drive deres Virksomhed. Dette Krav fra Haandværkets Side er altsaa baaret frem gennem mange, mange Aar, og man er indenfor Kommissionen paa dette Omraade gaet Kompromissets Vej, idet